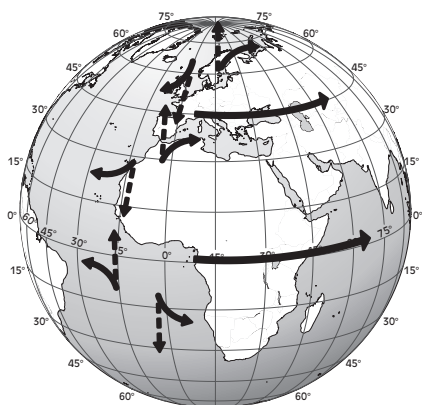
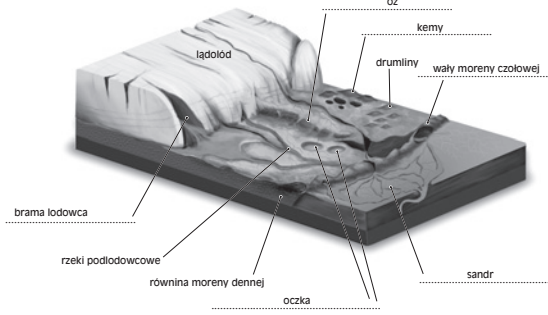
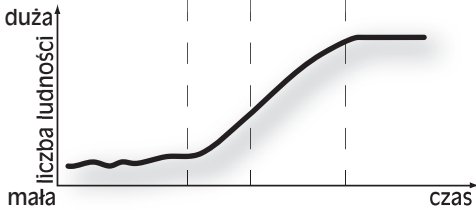

Modele odpowiedzi przykładowego arkusza egzaminacyjnego z geografii

Arkusz II

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
26.		0–1	poprawne wykreślenie wszystkich strzałek – 1 pkt
27.	<p>Odpowiednio najdłuższy i najkrótszy dzień:</p> <p>Zakopane: 16 h 11', 8 h 08'</p> <p>Warszawa: 16 h 47', 7 h 42'</p> <p>Suwałki: 17 h 05', 7 h 15'</p> <p>Przyczyną jest zróżnicowanie oświetlenia Ziemi w ciągu roku (miejscowości leżą na różnych szerokościach geograficznych).</p>	0–2	poprawne przyporządkowanie wszystkich długości dnia – 1 pkt podanie właściwej przyczyny – 1 pkt
28.	<p>Obliczenia:</p> <p>różnica długości geograficznej Paryż–Kraków: $19^{\circ}58' - 2^{\circ}20' = 17^{\circ}38'$, różnica czasu słonecznego między tymi miejscowościami: $17^{\circ} 4 \text{ min} = 68 \text{ min} = 1 \text{ h } 08 \text{ min}$ $38' 4 \text{ s} = 152 \text{ s} = 2 \text{ min } 32 \text{ s}$ $1 \text{ h } 08 \text{ min} + 2 \text{ min } 32 \text{ s} = 1 \text{ h } 10 \text{ min } 32 \text{ s}$ czas miejscowy (słoneczny) w Krakowie: $17: 25 + 1 \text{ h } 10 \text{ min } 32 \text{ s} = 18: 35: 32$; różnica długości geograficznej Paryż–Chicago: $2^{\circ}20' + 87^{\circ}39' = 89^{\circ}59'$, różnica czasu słonecznego: $89^{\circ} 4 \text{ min} = 356 \text{ min} = 5 \text{ h } 56 \text{ min}$ $59' 4 \text{ s} = 236 \text{ s} = 3 \text{ min } 56 \text{ s}$ $5 \text{ h } 56 \text{ min} + 3 \text{ min } 56 \text{ s} = 5 \text{ h } 59 \text{ min } 56 \text{ s}$, czas miejscowy (słoneczny) w Chicago: $17: 25 - 5 \text{ h } 59 \text{ min } 56 \text{ s} = 11: 25: 04$</p>	0–3	obliczenie czasu słonecznego w Krakowie – 1 pkt w Chicago – 1 pkt dokładność (kolejność) zapisów – 1 pkt
29.	d)	0–1	wskazana poprawna odpowiedź – 1 pkt
30.	Skreślone: jeziorze, czwartorzędzie, Pienin, piaskowce i mułowce wraz z glinami zwałowymi, cienkie.	0–2	poprawne skreślenie trzech lub czterech określeń – 1 pkt; wszystkich – 2 pkt
31.	a) Spelżywanie b) Siła grawitacji (przyciąganie ziemskie) c) Ruch powolny	0–3	za każdą dobrą odpowiedź – po 1 pkt
32.	Np.: pochylone drzewa z powyginanymi pniami, pochylone słupy trakcji elektrycznej, pochylone ogrodzenia, powyginane wychodnie warstw skalnych.	0–1	wskazane dwa elementy – 1 pkt

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
33.	<p>a)</p> <p>b) sandr, oz, kem</p>	0–3	<p>przyporządkowane cztery lub pięć form – 1 pkt; wszystkie – 2 pkt; wypisane trzy akumulacyjne formy fluwioglacjalne – 1 pkt</p>
34.	<p>A – Valentia B – Orenburg C – Paryż D – Rzym E – Moskwa F – Green Harbour</p>	0–2	<p>przyporządkowane trzy lub cztery stacje – 1 pkt; wszystkie – 2 pkt</p>
35.	Kolejno od góry: Moskwa, Valentia, Orenburg, Green Harbour, Paryż, Rzym.	0–2	<p>poprawnie przyporządkowane typom klimatu trzy lub cztery stacje – 1 pkt; wszystkie – 2 pkt</p>
36.	Lodowce mogłyby powstać na najwyższym szczycie Tatr – Rysach (2499 m n.p.m.), ponieważ granica wieloletniego śniegu przebiega w tym miejscu na wysokości około 2400 m n.p.m., jednak nachylenie stoku (ukształtowanie terenu) nie pozwala na gromadzenie się tam śniegu i lodu.	0–3	<p>wskazanie Tatr z najwyższym szczytem – 1 pkt; uwzględnienie przebiegu granicy wieloletniego śniegu – 1 pkt; podanie ukształtowania terenu jako czynnika uniemożliwiającego powstanie lodowców – 1 pkt</p>
37.	<p>Ciemna skóra – czynnik środowiskowy: duże natężenie promieniowania słonecznego, szczególnie w zakresie ultrafioletu – przypuszczalne znaczenie adaptacyjne cechy: znajdująca się w głębszych warstwach skóry melanina (ciemny pigment) chroni organizm przed niekorzystnym działaniem promieni UV. Wąski nos – czynnik środowiskowy: zimne, suche powietrze – przypuszczalne znaczenie adaptacyjne cechy: zapobiega wysychaniu błony śluzowej nosa, ułatwia nawilżanie i nagrzewanie wdychanego powietrza.</p>	0–2	<p>za każdy uzupełniony wiersz tabeli – po 1 pkt</p>
38.	<p>a) Uzupełniony schemat kolejno od dołu: Nil, jezioro, zapora, Nil. b) Skutki pozytywne dla człowieka: np. budowa sieci kanałów nawadniających, powstanie elektrowni (dostarcza 50% energii elektr. Egiptu), rozwój osiedli przemysłowych, przepływ rzeki regulowany przez zapórę, całoroczna żegluga na Nilu, rozwój turystyki wodnej na jeziorze; skutki negatywne dla środowiska: rozwój populacji ślimaków wywołujących choroby, wzrost zasolenia gleb na obszarach nawadnianych wodami jeziora, zamulanie się zapory i jeziora, mniejsze wiosenne i letnie wylewy rzeki, które użyźniały gleby mułem – konieczność sztucznego nawożenia, zahamowanie tworzenia się delty Nilu – głównie regionu rolniczego Egiptu.</p>	0–3	<p>poprawne uzupełnienie schematu – 1 pkt; trzy pozytywne skutki dla człowieka – 1 pkt; trzy negatywne skutki dla środowiska – 1 pkt</p>

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
39.		0–1	poprawnie sporządzony wykres – 1 pkt
40.	<p>a) Niemcy – faza IV, Brazylia – faza III</p> <p>b) Przyczyny społeczne: np. różna liczba kobiet w wieku rozrodczym, różna aktywność zawodowa kobiet, inny model rodziny; przyczyny ekonomiczne: np. niższy poziom życia w Brazylii niż w Niemczech, różnice w dochodach (niechęć bogatszych Niemców do obniżenia własnego poziomu życia za sprawą potomstwa).</p>	0–3	<p>podane fazy – 1 pkt;</p> <p>podane dwie przyczyny społeczne – 1 pkt;</p> <p>dwie ekonomiczne – 1 pkt</p>
41.	<p>a) Lokalizacja: w centrum miasta; cechy: liczne wieżowce, w których znajdują się biura, banki, sklepy; gęsta zabudowa; nowoczesna architektura.</p> <p>b) Usługowa, handlowa, administracyjna.</p> <p>c) Liczba mieszkań będzie się zmniejszała.</p>	0–3	<p>wskazanie centrum miasta oraz podanie dwóch cech architektury – 1 pkt;</p> <p>podanie dwóch funkcji – 1 pkt;</p> <p>wskazanie tendencji – 1 pkt</p>
42.	<p>a) Żywność modyfikowana genetycznie (żywność transgeniczna, organizmy modyfikowane genetycznie) – <i>Genetically Modified Organisms</i>.</p> <p>b) Np. USA, Argentyna, Kanada.</p>	0–2	<p>podanie pełnej nazwy – 1 pkt;</p> <p>podanie dwóch krajów produkujących w produkcji GMO – 1 pkt</p>
43.	<p>Zalety: np. owoce dłużej zachowują świeżość, nasiona dostarczają więcej oleju, rośliny są odporne na środki owadobójcze i (lub) chwastobójcze, uprawa jest łatwiejsza i mniej pracochłonna.</p> <p>Wady: np. mogą wywoływać alergie, uodpornić ludzi na działanie antybiotyków, mogą być rakotwórcze, konsekwencje spożywania takiej żywności nie są jeszcze do końca rozpoznane.</p>	0–2	<p>podane trzy zalety – 1 pkt;</p> <p>trzy wady – 1 pkt</p>
44.	<p>A – 5</p> <p>B – 1</p> <p>C – 3</p> <p>D – 2</p>	0–1	poprawnie przyporządkowane wszystkie wykresy – 1 pkt
45.	<p>Przykłady: dostęp do produktów z całego świata, nowoczesnych technologii (komputeryzacja, telefonia komórkowa), dostęp do informacji (Internet), zmiany obyczajowe i kulturowe – upowszechnienie się dominujących wzorów kulturowych (świąt „z importu”, takich jak walentynki, Halloween, amerykańskiej kultury masowej);</p> <p>efekty pozytywne: np. swobodny przepływ informacji, towarów, usług, kapitału, zmniejszanie dysproporcji rozwojowych między różnymi regionami świata, poznawanie odległych kultur;</p> <p>efekty negatywne: np. zanikanie kultury danego narodu, wypieranie rodzimych towarów przez towary wielkich korporacji międzynarodowych, osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych.</p>	0–3	<p>podanie dwóch przykładów wpływu globalizacji – 1 pkt;</p> <p>dwóch pozytywnych efektów globalizacji – 1 pkt;</p> <p>dwóch negatywnych efektów globalizacji – 1 pkt</p> <p>(Uwaga: jeden pozytywny i jeden negatywny – 1 pkt)</p>

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
46.	a) Kraje o najniższej średniej trwania życia: np. Mali, Niger, Czad, Etiopia; kraje o najwyższej średniej trwania życia: np. Japonia, Kanada, Norwegia. b) Np.: wyżywienie, dostępność czystej wody pitnej, poziom higieny, dostęp do opieki medycznej. c) Np.: zwiększenie możliwości uzdatniania wody pitnej przez dostarczanie (lub produkcję w tych krajach) odpowiednich urządzeń, kształcenie służby zdrowia, dostarczenie odpowiednich technologii zwiększających produkcję żywności.	0–3	poprawnie wskazane kraje o naj-krótszej i najdłuższej średniej trwania życia – 1 pkt; podane trzy czynniki – 1 pkt; podane trzy propozycje działań – 1 pkt
47.	a) Kurpie b) górale c) Kaszubi	0–1	poprawnie rozpoznane wszystkie grupy etniczne – 1 pkt
48.	Zakreślone: a, b, e, f	0–1	zakreślenie czterech – 1 pkt
49.	a) W województwie mazowieckim jest mniej obszarów o wybitnych walorach turystycznych. b) Województwo mazowieckie jest odwiedzane tak samo często ze względu na Warszawę, centrum administracyjne, gospodarcze oraz kulturalne kraju.	0–2	właściwa ocena różnic między obszarami – 1 pkt; uwzględnienie znaczenia Warszawy – 1 pkt